

Bilag.

1.

Til Regering og Rigsdag.

Hovedbestyrelsen for Danmarks Lærerforening har ved at indhente Oplysninger fra Lærerne forvisset sig om, at der i høj Grad trænges til nye Lovbestemmelser om Embedsboliger for Folkeskolens Lærere og Lærerinder, og tillader sig derfor ærbødigst at fremkomme med følgende:

Anordningen af 29. Juli 1814 siger, at der skal gives Lærerne paa Landet „anstændigt Husrum for sig og Familie“. Ved Lov af $\frac{8}{3}$ 1856 fastsløg man, hvad der skal forstaaes ved „anstændigt Husrum“, nemlig at Første- og Enelærere have Krav paa mindst 3 Værelser med tilsammen 120 Kv.-Alen Gulvflade samt Køkken, Spise- og Pige-kammer. Dette var muligt ret og rimeligt den Gang, skønt der vist ogsaa da mange Steder paa Landet fandtes anderledes rummelige Boliger; selv den Gang ansaa man ikke Gæstekammer, Kælder og Vaskerum (Bryggers) for overflødige Rum; disse Rum fandtes sikkert i de fleste Gaarde. Der er siden gaaet over 55 Aar, som i saa mange Retninger have bragt store Fremskridt. Landboernes Boliger ere langt fra blevne uberørte af Udviklingen; de ere blevne stærkt forbedrede, rummeligere og sundere. Men for Lærerboligerne have vi fremdeles kun Loven af $\frac{8}{3}$ 1856 at holde os til. Mange Steder have Sogneraadene erkendt, at de Rum, der anses for uundværlige i almindelige vel indrettede Nutidsboliger paa Landet, ere lige saa nødvendige i Lærerboligerne, og saa have de indrettet Lærerboligerne derefter. Men der er ogsaa mange Sogneraad, som synes helt at mangle denne Erkendelse. Derfor leve fremdeles mange Lærerfamilier under Trykket af, at deres Boliger ere for daarlige. Familien maa om Natten pakkes aldeles uforsvarligt sammen i et eneste Soveværelse, hvor der er kneben Plads til tre Senge. At huse et tilræjsende Menneske, selv om det er af den nærmeste Slægt, er omtrent umuligt, thi Gæstekammer findes ikke, undertiden heller ikke Pige-kammer. Indtræffer der Sygdom i Familien, da er Forholdet endnu vanskeligere. Hvor daarligt det staar til med Lærerboligerne, faar man et stærkt Indtryk af ved at lægge Mærke til, hvor mange Steder end ikke den gældende Lovs Minimum af Krav er opfyldt. Vi have modtaget Oplysninger om 279 Boliger for Første- og Enelærere, og 147 af disse Boliger have ikke anordningsmæssig Gulvflade; en Del af dem har en Gulvflade paa under 100 Kv.-Alen.

Naar vi endnu ere saa langt fra at have faaet gennemført den gældende Lovs Bestemmelser om Første- og Enelærerboliger paa Landet, tør vi nok deraf slutte, at Lærerne mangfoldige Steder maa nøjes med det Mindstemaal af Plads, som Loven kræver. Men denne Lovs Bestemmelser ere ikke tidssvarende. Lærerne kunne ikke bedre end andre Mennesker undvære Gæstekammer, Kælder og Vaskehus; deres og Families Sundhed taaler lige saa lidt som andre Menneskers en tæt Sammenpakning i samme Soverum. Som andre, der give sig af med bogligt Arbejde, trænger Læreren til et Arbejdsrum (Kontor), hvor han uforstyrret kan forberede sig til sin Gerning.

Andenlærer- og Lærerindeboligerne lide ogsaa af store Mangler. Vi have modtaget Oplysning om 212 saadanne Boliger. Omtrent 100 af disse opfyldte ikke en Gang Lovens Krav, og i Loven fordres dog kun 40 Kv.-Alen Gulvflade og 4 Alen Højde. Men selv om Resten af de anførte Boliger har den lovbefalede Størrelse, maa man sige, at en stor Del af disse slet ikke eller daarligt nok egnede sig til Husførelse. En stor Del Boliger for Andenlærere og Lærerinder ere Loftskamre, ofte findes Sovekamre med Tagvinduer samt Køkken og Spisekammer — om de findes — under Taget. Varmen ødelægger om Sommeren alle Fødevarer, om Vinteren tager Frost fat.